

Årsrapport 2016

62 notater afgivet til Statsrevisorerne

7 delegationer fra institutioner i udlandet besøgte Rigsrevisionen

3 gå-hjem-møder afholdt

75% af de reviderede institutioner er tilfredse med planlægningen og koordineringen af revisionen

62% af Rigsrevisionens resurser gik til årsrevision, og 38 % gik til større undersøgelser

7 nye standarder for offentlig revision udviklet

25 beretninger afgivet til Statsrevisorerne

INDHOLDSFORTEGNELSE

Rigsrevisor har ordet	1
Rigsrevisionens opgaver	4
Faglige og økonomiske resultater	
Resursefordeling	5
Internationalt samarbejde	8
Produktion og målopfyldelse	9
Rigsrevisionens strategi	12
Forventninger til 2017	14
Revisionsplanen for 2017	16
Medarbejderne i tal	17
Økonomiske resultater	19
Rigsrevisionens regnskab for 2016	
Årsregnskab og revision	22
Bilag 1. Beretninger afgivet til Statsrevisorerne i 2016	33

Rigsrevisionen afgiver årsrapporten om Rigsrevisionens aktiviteter i 2016 til Statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 17, stk. 4.

Rigsrevisor har ordet

Når jeg møder kolleger fra rigsrevisioner i andre lande, falder snakken ofte på, hvilke udfordringer og opgaver den offentlige revision står over for netop nu. Der er bred enighed om, at årene umiddelbart efter finanskrisen har været præget af mange reformer og stort fokus på effektivitet i forvaltningen. Der er også bred enighed om, at den knaphed på ressourcer, som er fulgt i kølvandet på finanskrisen, nødvendigvis må påvirke vores arbejde i de kommende år. At midlerne bliver færre, betyder ikke nødvendigvis, at kravene til kvaliteten af de statslige ydelser bliver mindre, men snarere, at kravene til en endnu mere effektiv udnyttelse af midlerne bliver større. Med et øget pres på den offentlige forvaltning følger et øget pres på de institutioner, som er sat i verden for at sikre en ansvarlig og effektiv forvaltning af statens midler. For os i Rigsrevisionen indebærer det, at vi skal være endnu bedre til ikke kun at afdække de områder, hvor forvaltningen kan forbedres, men også til at fremhæve de eksempler på effektiv forvaltning, der bør bredes ud til alle offentlige institutioner.

Vi har – i tråd med vores strategi for 2015-2017 – arbejdet bredt med vores egne processer for at udvikle kvaliteten og effekten af vores revisionsarbejde. Et arbejde, som vi håber vil gøre os endnu bedre rustet til at sikre, at statens midler også fremover forvaltes på den bedst mulige måde.

Vi har i 2016 iværksat forskellige tiltag, som på forskellig vis forventes at bidrage til, at vi når denne målsætning:

7 nye standarder for offentlig revision

Vi har udviklet 7 nye standarder for offentlig revision (SOR), som trådte i kraft den 1. januar 2017. Standarderne er fastsat af Rigsrevisionen på grundlag af rigsrevisorloven og de internationale principper for offentlig revision (ISSAI'erne). 3 af de 7 standarder er udarbejdet i samarbejde med FSR - danske revisorer, fordi årsrevisionen af regioner, kommuner og en række andre offentlige virksomheder udføres af private revisorer. Vi har med de nye standarder præciseret de faglige krav til revisors planlægning, gennemførelse og rapportering af de enkelte revisioner. Dermed har vi også skabt klarhed og gennemsigtighed om, hvad brugerne af revisionsresultaterne og offentligheden kan forvente af revisionen. Netop denne forventningsafstemning indgik også i den undersøgelse af de revideredes syn på Rigsrevisionen, som blev gennemført i 2016.

Undersøgelse af de revideredes syn på Rigsrevisionen

Som kontrolinstans er det vigtigt, at man også selv lader sig kigge i kortene, og derfor bad vi Rambøll Management gennemføre en undersøgelse af, hvordan de reviderede ser på os. Undersøgelsen viste opbakning til Rigsrevisionen og vores rolle som vagthund, men indeholdt også en del kritik og forslag til områder, hvor vi kan blive bedre. En række af de reviderede mener fx, at vi ikke altid er gode nok til at sætte os ind i den virkelighed, de statslige institutioner agerer i, og at vi bedømmer de revideredes arbejde ud fra for firkantede kriterier og uden at se på proportionerne. Samtidig efterspørger mange af deltagerne i undersøgelsen, at vi gør mere ud af at dele den viden, som vi opsamler gennem revisionen af alle statens institutioner. Som opfølgning på undersøgelsen har vi udarbejdet en handlingsplan for 2017, der omfatter følgende initiativer:

- nedsættelse af et rådgivende udvalg
- øget dialog om kriterier og hørings svar
- bedre forventningsafstemning om indholdet af offentlig revision og Rigsrevisionens rolle
- øget videndeling om Rigsrevisionens planlægning, revisionsresultater og erfaringer.

Opsigelse af § 9-aftaler med interne revisioner i staten

Rigsrevisionen har igennem mange år haft et tæt samarbejde med de interne revisioner i en række ministerier, som udførte en del af vores revisionsarbejde. Arbejdsdelingen mellem Rigsrevisionen og de interne revisorer har været fastlagt i de såkaldte § 9-aftaler. Efter et grundigt analysearbejde, som vi satte i gang i 2015, har vi vurderet, at tiden er løbet fra disse aftaler. Det skyldes bl.a., at ministerierne igennem de seneste år er begyndt at bruge de interne revisorer til at udføre opgaver, der ikke umiddelbart understøtter revisionen af statens regnskaber, som Rigsrevisionen har ansvaret for. Jeg vendte denne problemstilling med departementscheferne fra de 6 ministerier, der har statsligt ansatte interne revisorer, og med Statsrevisorerne og Folketingets Præsidium, før vi besluttede at opsigelse af aftalerne med virkning fra 1. september 2016. Opsigelsen medfører naturligvis, at Rigsrevisionen nu selv skal udføre det arbejde, som tidligere blev udført af de interne revisorer. Folketinget besluttede efter opsigelsen af aftalerne at øge vores bevilling med 20 årsværk, så vi kan ansætte det nødvendige antal revisorer til at sikre en betryggende revision af hele staten.

Topchefmøder

Hvert år – hen over månederne august og september – mødes Rigsrevisionens afdelingschefer, kontorchefer og jeg selv med departementscheferne fra ministerierne. Disse møder er blevet afholdt siden slutningen af 1990'erne. De er uformelle i formen, og deres formål er nu som dengang videndeling. På møderne orienterer vi ministerierne om vores konklusioner fra revisionserklæringerne og særligt interessante resultater af årsrevisionen. Vi fortæller også ganske kort om vores vurderinger af ministerområderne ud fra væsentlighed og risiko, og hvilke områder vi påtænker at fokusere på i det kommende år.

Ministerierne bruger typisk topchefmøderne til at gøre Rigsrevisionen opmærksom på emner og/eller udfordringer, som fylder meget hos dem, og som derfor muligvis også bør indgå i vores planlægning af revisionen.

Ud over disse punkter på dagsordenen, som fastlægges af departementerne og Rigsrevisionen i fællesskab, diskuterer deltagerne i topchefmøderne også et aktuelt emne, som går på tværs af ministerområderne. Tidligere har vi vendt emner som digitalisering i staten og Finansministeriets model for mål- og resultatstyring, men i 2016 var temaet for diskussionen udflytningen af knap 4.000 statslige arbejdspladser, som med nogle få undtagelser berører alle ministerier. Regeringens plan om at flytte statslige arbejdspladser væk fra hovedstadsområdet og fordele dem i hele landet blev præsenteret i oktober 2015, hvorefter ministerierne gik i gang med at udarbejde planer for den praktiske gennemførelse af udflytningen. Temadebatten i 2016 tog naturligt udgangspunkt i disse planer og havde særligt fokus på økonomi, produktivitet og kvalitet.

Herudover var topchefmøderne i 2016 også præget af resultaterne af undersøgelsen af de revideredes syn på Rigsrevisionen, som blev afsluttet i september.

Renovering af Rigsrevisionens lokaler

Vi har igennem en årrække hensat penge til en gennemgribende og længe påkrævet istandsættelse af vores lejemål. Dette arbejde blev sat i gang sidst i 2015 og er kommet rigtigt langt i 2016. I forbindelse med renoveringen besluttede vi også, at alle medarbejdere og chefer skulle rykke sammen på færre kvadratmeter. Renoveringen forventes at være afsluttet i sommeren 2017.

Ny strategi

I 2017 begynder vi at arbejde på vores nye strategi, som vil blive styrende fra 2018. Rigsrevisionens hovedopgave vil fortsat være at sikre, at borgernes skattepenge bliver forvaltet effektivt og i overensstemmelse med Folketingets beslutninger. For at løse denne opgave bedst muligt sætter vi os nogle specifikke mål på områder, hvor vi mener, at en særlig indsats kan være påkrævet. Processen med at identificere de områder, som vil kræve særligt fokus i den kommende strategiperiode, forventer vi at påbegynde i løbet af foråret 2017.

Lone Strøm
Rigsrevisor

Rigsrevisionens opgaver

Rigsrevisionen er en uafhængig institution under Folketinget og er en del af den parlamentariske kontrol i Danmark. Vi reviderer statens regnskaber. Det betyder, at vi undersøger, om regnskaberne er rigtige, om statens midler bruges til de formål, som Folketinget har besluttet, og om der er taget skyldige økonomiske hensyn i forvaltningen.

Rigsrevisionen rapporterer revisionsarbejdet til Folketingets 6 statsrevisorer i form af beretninger og notater. Statsrevisorerne er politikere, som er udpeget af Folketinget efter indstilling fra Folketingets partier, og de kan som de eneste bede Rigsrevisionen om at igangsætte en undersøgelse af et givent område.

Statsrevisorerne behandler beretningerne og notaterne og afgiver dem til Folketinget. Statsrevisorerne udarbejder bemærkninger til beretningerne, fx i form af kritik af ministre, ministerier og styrelser, og beder den ansvarlige minister tage stilling til den rejste kritik. Rigsrevisionen følger op på den efterfølgende redegørelse fra ministeren og udarbejder et notat til Statsrevisorerne, hvor vi enten anbefaler, at sagen afsluttes, eller tilkendegiver, at der stadig er udestående/kritikpunkter, som vi fortsat vil følge.

Rigsrevisionen reviderer de indtægter og udgifter, der indgår i statsregnskabet, som er det samlede regnskab for den danske stat. Vi reviderer også en række virksomheder og institutioner uden for statsregnskabet, hvis udgifter eller underskud dækkes ved statstilskud, bidrag eller anden indtægt i henhold til lov, fx DR og DSB. Rigsrevisionen er også ansvarlig for revisionen af de midler, som Danmark modtager fra og bidrager med til EU via statsregnskabet.

Rigsrevisionen har adgang til at gennemgå de 5 regioners regnskaber, der er revideret af regionernes egne revisorer, og vi gennemfører også større undersøgelser i regionerne. På det kommunale område gennemgår vi den del af de kommunale regnskaber, som helt eller delvist er omfattet af refusion fra staten.

Rigsrevisionen giver i forbindelse med revisionen også råd og vejledning til forvaltningen om, fx hvordan den interne kontrol kan blive bedre.

Videndeling er en anden vigtig opgave for Rigsrevisionen. Effektiv videndeling kan bidrage til at forbedre kvaliteten af statens ydelser, optimere arbejdsgange og sikre effektiv økonomisk forvaltning af borgernes penge. Rigsrevisionen tog derfor i 2016 initiativ til en række videndelingsaktiviteter.

VIDENDELING

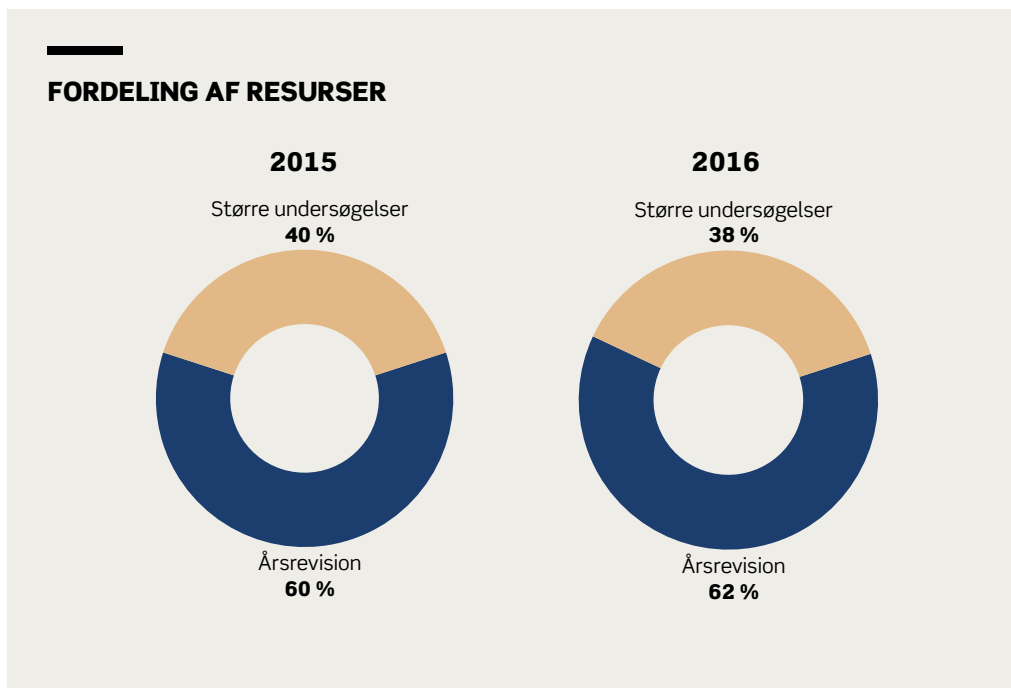
I 2016 var Rigsrevisionen vært ved 3 gå-hjem-møder, som trak 150 eksterne deltagere. Emnerne for møderne var:

- *Lønrevision*
Udvalgte revisionsresultater og statens nye lønkontrolkoncept.
- *Adgangen til it-systemer, der understøtter samfundsvigtige opgaver*
Cybersikkerhed: aktuel status og initiativer vedrørende it-sikkerhed.
- *Revision af selvejende institutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet og Ministeriet for Børn, Uddannelse og Ligestilling*
Nye standarder for offentlig revision, regnskabspraksis m.m.

Resursefordeling

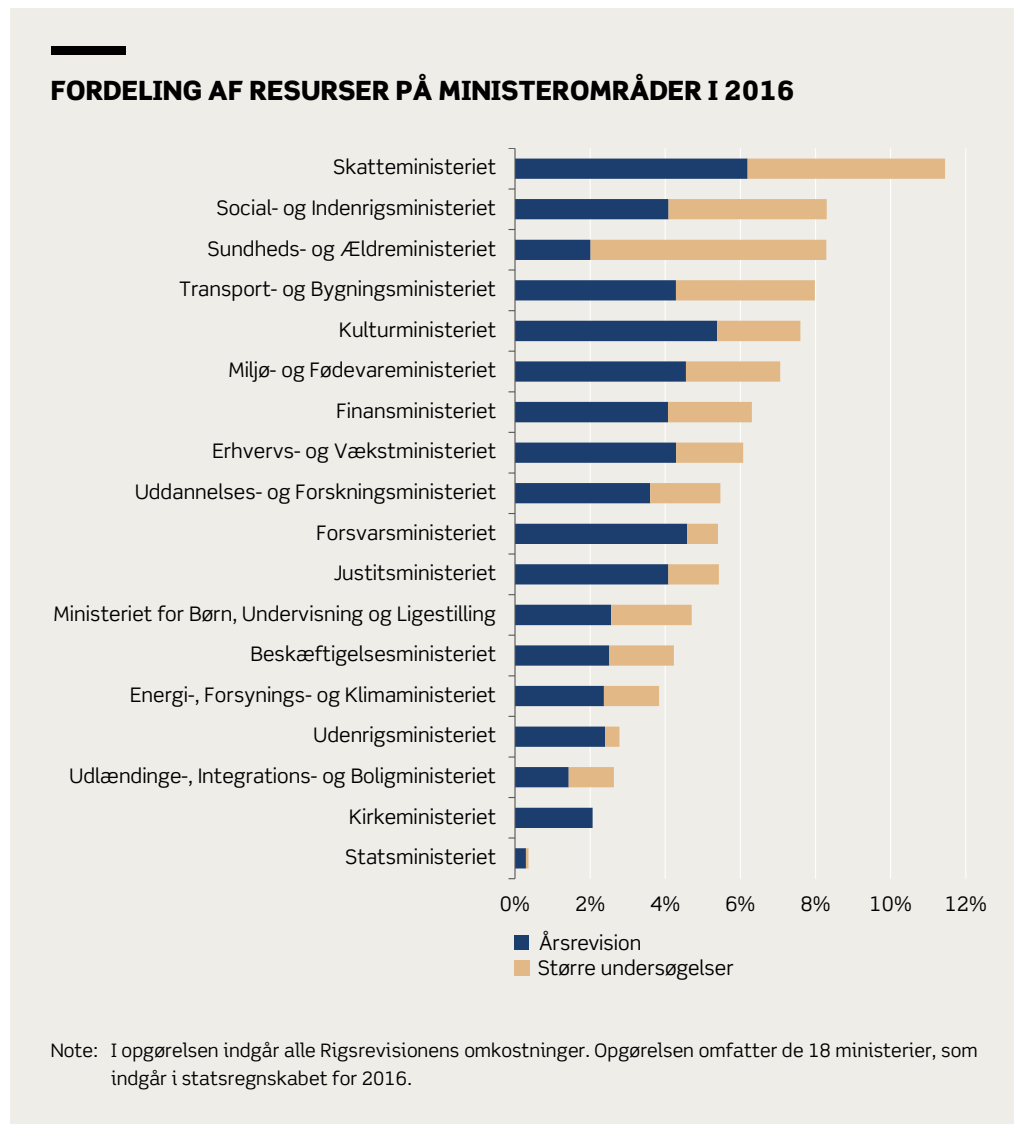
Rigsrevisionen gennemfører revisionen af statens regnskaber som enten årsrevision eller større undersøgelser. Årsrevisionen er en systematisk, grundlæggende revisionsindsats på alle ministerområder, som vi planlægger baseret på en vurdering af væsentlighed og risiko. I de større undersøgelser vurderer vi enkelte udvalgte emner, der har en væsentlig økonomisk eller principiel betydning.

Figuren nedenfor viser fordelingen af resurser på de 2 hovedopgaver i forbindelse med revisionen af statens regnskaber i 2015 og 2016.

Vi har i 2016 anvendt flere resurser på årsrevisionen, hvilket skyldes opsigelsen af § 9-aftalerne pr. 1 september 2016, som førte til en øget arbejdsmængde de sidste 4 måneder af året. Opsigelsen af § 9-aftalerne vil få fuld effekt i 2017 i takt med ansættelsen af de medarbejdere, som skal varetage det arbejde, der tidligere blev udført af de interne revisorer.

Fordelingen af vores resurser på de forskellige ministerområder fremgår af figuren nedenfor.

Rigsrevisionen brugte i 2016 flest resurser på følgende ministerområder: Skatteministeriet (11,4 %), Social- og Indenrigsministeriet (8,3 %), Sundheds- og Ældreministeriet (8,3 %), Transport- og Bygningsministeriet (8 %) og Kulturministeriet (7,6 %).

Som det fremgår, var Skatteministeriet i 2016 – som i 2014 og 2015 – det område, vi brugte flest resurser på at revidere. Det skyldes dels, at det er et økonomisk tungt område, dels at Rigsrevisionen vurderer, at risikoen for fejl og mangler på dette område er høj. I 2016 blev der særligt anvendt resurser på undersøgelserne af udbytteskat, SKATs kontrol af negativ moms samt Skatteankestyrelsens produktivitet og sagsbehandlingstid.

Næst efter Skatteministeriet var det revisionen af Social- og Indenrigsministeriet, der lagde størst beslag på vores resurser i 2016 med en nogenlunde lige fordeling mellem årsrevision og større undersøgelser. Resurserne til større undersøgelser blev bl.a. brugt til en undersøgelse af Statsforvaltningens tilsyn med kommunerne og en undersøgelse af indsatsen over for anbragte børn.

Resurseforbruget på Sundheds- og Ældreministeriet er på niveau med Social- og Indenrigsministeriet, dog med hovedvægten lagt på større undersøgelser. I 2016 afgav Rigsrevisionen 3 beretninger inden for Sundheds- og Ældreministeriets ansvarsområde: regionernes styring af ambulans behandling af voksne patienter med psykiske lidelser, indsatsen over for patienter med hjerneskade og hospitalslægers bibeskæftigelse.

Transport- og Bygningsministeriets ansvarsområde omfatter virksomheder som fx Metro-selskabet, DSB og Vejdirektoratet, hvis aktiviteter er økonomisk tunge og samtidig påvirker mange borgere. I 2016 brugte vi flest resurser på årsrevisionen på dette område, men vi undersøgte også ministeriets deltagelse i anlægget af Aarhus Letbane og så nærmere på de gener, som trafikanter oplever i forbindelse med udvidelser af de danske motorveje.

Kulturministeriet omfatter ikke mindre end 26 virksomheder, som indgår i statsregnskabet. Hertil kommer 8 virksomheder og 3 nævn, som ligger uden for statsregnskabet. I lighed med tidligere år blev hovedparten af Rigsrevisionens resurser på dette område anvendt til årsrevision af bl.a. Nationalmuseet, Det Danske Filminstitut, Det Kongelige Teater og Statens Museum for Kunst. I 2016 blev der endvidere anvendt resurser på udarbejdelse af 3 beretninger om henholdsvis de regionale TV 2-stationers produktivitet, Kulturministeriets forvaltning af udvalgte udlodningspuljer og indkøb på Kulturministeriets område.

Internationalt samarbejde

INTERNATIONALE BESØG

Rigsrevisionen har i 2016 haft besøg af delegationer fra følgende lande, som enten ønskede at få indblik i vores erfaringer med specifikke emner eller at høre mere om, hvordan vi generelt løser vores opgaver:

- *Finland*
Den finske rigsrevision.
- *Holland*
Den hollandske rigsrevision.
- *Indonesien*
The Institute of Internal Auditors.
- *Kina*
Ministry of Supervision.
- *Korea*
Institutioner under det koreanske indenrigsministerium.
- *Norge*
Den norske rigsrevision.
- *Vietnam*
Vietnams Nationalforsamling.

HVAD ER ET PEER REVIEW?

Et peer review er en ekstern evaluering foretaget af fagfæller - i dette tilfælde altså af revisorer fra andre rigsrevisioner.

Rigsrevisionens bidrag til udviklingen af internationale standarder for offentlig revision

Rigsrevisionen trådte i december tilbage som formand for INTOSAI's komité for professionelle standarder (PSC) efter 12 år på posten. INTOSAI er rigsrevisionernes internationale sammenslutning, som siden 1953 har skabt et forum for videndeling, kapacitetsopbygning og udvikling af standarder for offentlig revision.

INTOSAI's standardarbejde har flyttet sig ganske meget i de forløbne 12 år og organisationen kan nu tilbyde sine medlemmer - og alle andre med opgaver inden for offentlig revision - adgang til et sæt opdaterede fundamentale principper for offentlig revision, som alle rigsrevisioner bør søge at leve op til, og til et komplet sæt revisionsstandarder for finansiel revision, juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision. Rigsrevisionens arbejde med standarder i INTOSAI er i øvrigt også den direkte årsag til, at vi i Danmark nu har fået et helt nyt sæt standarder for offentlig revision (SOR), som er nærmere omtalt i afsnittet *Rigsrevisor har ordet*.

At Rigsrevisionen træder tilbage som formand for PSC, betyder dog ikke, at vi trækker os fuldstændigt ud af internationalt samarbejde. Det er vigtigt for os at deltage i internationale fora og høre, hvordan andre rigsrevisioner tackler nye udfordringer, forsvarer angreb på deres uafhængighed, arbejder med revisionsstandarder og tilpasser sig en omskiftelig verden. Den viden tilføjer perspektiv til vores opfattelse af vores egen rolle som offentlig revisionsmyndighed og giver os input til nytænkning.

Rigsrevisionen i spidsen for peer review af den amerikanske rigsrevision

Hvert 3. år stiller den amerikanske rigsrevision - Government Accountability Office (GAO) - op til en ekstern gennemgang af sine processer for kvalitetssikring af sine produkter, og denne gang har GAO bedt Rigsrevisionen om at lede peer reviewet. De øvrige deltagere i projektet er England, Finland og New Zealand.

At gennemføre et peer review af GAO er en stor opgave. GAO beskæftiger knap 3.000 medarbejdere og udarbejder hvert år ca. 900 rapporter af forskellig art. Alle komitéer og underkomitéer etableret under USA's lovgivende forsamling - Kongressen - kan anmode GAO om at undersøge specifikke og ofte meget aktuelle emner. Af resursemæssige og andre årsager kan ikke alle ønsker efterkommes, men bl.a. fordi GAO i kraft af sin størrelse og sine relationer til det politiske liv råder over en enorm vidensbank, er man ofte i stand til at levere de ønskede produkter med kort varsel.

Vi forventer, at vores deltagelse i dette peer review vil tilføre os ny viden om kvalitetssikring og give os input til, hvordan vi kan systematisere vores arbejde med kvalitet yderligere.

Produktion og målopfyldelse

Rigsrevisionens 5 resultatmål for 2016 så således ud:

Produktion	27 beretninger afgives til Statsrevisorerne.	Delvist opfyldt (25 beretninger)
	Beretningen om revisionen af statsregnskabet afgives i september 2016.	Opfyldt
Kvalitet	Den faglige kvalitet i beretningerne vurderes som tilfredsstillende af de eksterne evaluatore.	Opfyldt
Effekt	90 % af alle udestående punkter i beretningerne skal være afsluttet inden for 3 kalenderår.	Delvist opfyldt (76 %)
Planlægning og koordinering	Mindst 85 % af de reviderede virksomheder oplever en tilfredsstillende planlægning og koordinering af Rigsrevisionens revisionsindsats (årsrevision og større undersøgelser).	Delvist opfyldt (75 %)

Produktion

Beretninger

Hen over de seneste 10 år har Rigsrevisionen forøget sin produktion af beretninger ganske betydeligt. Vi afgav 15 beretninger i 2006, 19 i 2009, 21 i 2012 og 25 i 2016, hvilket dog var 2 færre end planlagt. At vi ikke helt nåede målet for 2016, skyldes bl.a., at vi i 2016 lukkede 6 forundersøgelser, som derfor ikke blev til beretninger. Forundersøgelserne hjælper os med at få afklaret, om problemstillingen i en planlagt undersøgelse er relevant, og/eller om der er tilstrækkelige data til rådighed til at gennemføre en større undersøgelse. Af og til viser det sig også i løbet af forundersøgelsen, at det ansvarlige ministerium for nylig har annonceret eller iværksat en række initiativer på området, som først skal implementeres og have en chance for at virke, før det vil give mening, at vi undersøger og vurderer ministeriets indsats.

Rigsrevisionens undersøgelser igangsættes enten på egen eller på Statsrevisorernes foranledning. 5 af vores undersøgelser i 2016 er udsprunget af årsrevisionen:

- Kulturministeriets forvaltning af udvalgte udlovningspuljer
- Lønforhold i selvstændige offentlige virksomheder
- Voksenuddannelsescentrenes administrations- og lønudgifter
- Styling af it-sikkerhed hos it-leverandører
- Forsvarsministeriets effektiviseringer.

Beretning om revisionen af statsregnskabet

Rigsrevisionen har de senere år arbejdet på at afslutte revisionen hurtigere og afgive flere revisionsresultater til Statsrevisorerne. I 2016 afgav vi beretningen om revisionen af statsregnskabet i september, hvilket var samme måned som i 2015, men 1 måned tidligere end i 2014 og 2 måneder tidligere end i 2013.

Beretningen om revisionen af statsregnskabet skiller sig ud fra vores øvrige beretninger. I beretningen samler vi de væsentligste resultater fra årsrevisionen, som tilsammen danner grundlag for vores erklæring om resultatet af revisionen af statsregnskabet. I 2016 konkluderede vi i erklæringen, at statsregnskabet for 2015 samlet set var rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler. Desuden bekræftede vi, at staten i alle væsentlige henseender havde etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøttede overholdelse af bevillingerne og statens regnskabsregler. Statens virksomheder havde i 2015 udgifter på 684,1 mia. kr. og indtægter på 712,5 mia. kr. Overskuddet på statens regnskab var 28,4 mia. kr.

Beretningen indeholder også en erklæring om forvaltningen af EU-midler i Danmark og resultaterne af nogle af vores tværgående revisioner. I 2016 var temaerne for disse:

- universiteternes udbetaling af store engangsbeløb til deres ansatte
- 6 virksomheders logning og overvågning af dataaktivitet som led i deres it-sikkerhed.

Kvalitet

Kvaliteten af vores beretninger måles ved den faste, årlige eksterne evaluering af vores beretninger. I lighed med tidligere år har et panel bestående af 5 professorer fra henholdsvis CBS, Københavns Universitet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet vurderet kvaliteten af det faglige indhold i alle vores beretninger. Evaluatorene har bl.a. set på sammenhængen mellem beretningernes formål, delformål og analyser samt på sammenhængen mellem analyse og konklusion. Alle 5 evaluatorene konkluderede, at det faglige indhold var tilfredsstillende.

Effekt

Vores resultatkrav om effekt adskiller sig fra de øvrige ved, at vores indflydelse på målopfyldelsen er noget begrænset. Vi forventer, at vores anbefalinger og den kritik, som rejses af Statsrevisorerne i deres bemærkninger til beretningerne, udløser nogle tiltag i de berørte ministerier. På grund af problemerne – og ikke mindst løsningernes – kompleksitet er det imidlertid ikke altid muligt at afslutte alle udestående punkter i vores beretninger inden for vores mål på 3 år. Resultatet for 2016 var 76 %, hvilket er en forbedring i forhold til 2015, hvor vi kun nåede op på 65 %, men vi er dog stadig et stykke fra de 90 %. Det tætteste, vi har været på at opfylde effektmålet de seneste 10 år, var i 2009, hvor 87 % af alle anbefalinger og kritiske bemærkninger var blevet adresseret til rigsrevisors tilfredshed inden for de 3 år.

Planlægning og koordinering

Når vi besøger virksomhederne i forbindelse med årsrevisionen og de større undersøgelser, kan vi næppe undgå at blive opfattet som en forstyrrelse. Vi gør naturligvis vores bedste for ikke at belaste de enkelte virksomheder unødigt ved at planlægge og koordinere vores besøg og forespørgsler om data bedst muligt. For 2016 havde vi sat os som mål, at mindst 85 % af de reviderede virksomheder skulle opleve vores planlægning og koordinering af revisionen som tilfredsstillende eller meget tilfredsstillende. I Rambølls undersøgelse af de revideredes syn på Rigsrevisionen var det imidlertid kun 75 % af virksomhederne, der mente, at vores planlægning og koordinering af revisionen var tilfredsstillende (59 %) eller meget tilfredsstillende (16 %). Resultatkravet er derfor kun delvist opfyldt.

Bilag 1 viser en oversigt over de 25 beretninger, vi afgav i 2016. Alle vores beretninger ligger på både Statsrevisorernes og Rigsrevisionens hjemmeside.

Rigsrevisionens strategi

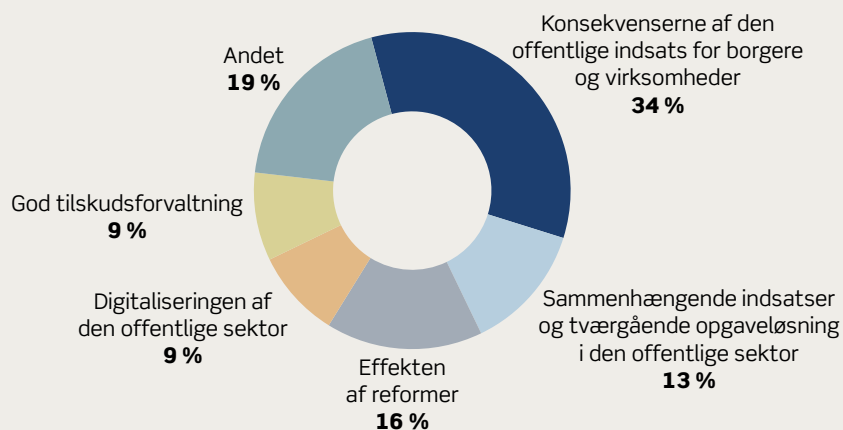
Vores strategi for 2015-2017 er beskrevet på www.rigsrevisionen.dk.

Ud over et ønske om at øge gennemslagskraften af vores revision ved at gøre vores rapporter mere aktuelle og rapportere flere resultater til Statsrevisorerne omfatter vores strategi også nogle områder, som vi har ønsket at fokusere særligt på i vores revision:

- Konsekvenserne af den offentlige indsats for borgere og virksomheder
- Sammenhængende indsatser og tværgående opgaveløsning i den offentlige sektor
- Effekten af reformer
- Digitaliseringen af den offentlige sektor
- God tilskudsforvaltning.

Figuren nedenfor viser, hvordan vores beretninger fordeler sig på disse 5 indsatsområder. Det skal nævnes, at en beretning kan omhandle flere indsatsområder.

BERETNINGER AFGIVET I 2016 FORDELT PÅ PRIORITEREDE INDSATS-OMRÅDER

Note: Opgørelsen omfatter 24 beretninger (beretningen om revisionen af statsregnskabet er ikke medtaget).

BERETNINGER OM KONSEKVENSERNE AF DEN OFFENTLIGE INDSATS FOR BORGERE OG VIRKSOMHEDER

- Skatteankestyrelsens sagsbehandlingstider og produktivitet
- indsatsen over for patienter med hjerneskade
- regionernes styring af ambulans behandling af voksne patienter med psykiske lidelser.

Som det fremgår af figuren, har vi i 2016 især fokuseret på indsatsområdet *Konsekvenserne af den offentlige indsats for borgere og virksomheder* (34 %), men også *Effekten af reformer* (16 %) og *Sammenhængende indsatser og tværgående opgaveløsning i den offentlige sektor* (13 %) har fået en del opmærksomhed i vores beretninger. 19 % af vores beretninger har omhandlet emner, der ikke er relateret til de prioriterede indsatsområder, fx offentlige indkøb, større anlægsprojekter og produktiviteten af forskellige offentlige virksomheder.

Forventninger til 2017

2 af de 5 resultatkrav, som vi arbejder med i 2017, er nye: nedsættelsen af et rådgivende udvalg og en ny, samlet strategi for revisionen af statsregnskabet (de lyseblå cirkler).

Rådgivende udvalg

Som tidligere nævnt har Rigsrevisionen besluttet at nedsætte et rådgivende udvalg som en del af opfølgningen på undersøgelsen af de revideredes syn på Rigsrevisionen. Udvalget er tiltænkt rollen som sparringspartner i relation til Rigsrevisionens strategiske udfordringer og forventes at omfatte repræsentanter fra de reviderede institutioner, eksterne eksperter og eventuelt en repræsentant fra en anden (nordisk) rigsrevision. Rigsrevisor Lone Strøm bliver formand for udvalget.

Revision på baggrund af en ny, samlet strategi for revisionen af statsregnskabet

Rigsrevisionen skal i 2017 udarbejde en ny, samlet strategi for revisionen af statsregnskabet for 2017. Dette resultatkrav skal være med til at sikre, at vi får implementeret de nye standarder for offentlig revision (SOR), som trådte i kraft den 1. januar 2017. Det er vigtigt for os, at de 7 nye standarder implementeres og anvendes fuldt ud i hele organisationen, og ét af kravene i de nye standarder til revisionen af statsregnskabet er, at der foreligger en samlet strategi for denne revision. Rigsrevisionen har hidtil haft forskellige delstrategier og vejledninger for revisionen af statsregnskabet, men ikke en samlet strategi.

Beretningen om revisionen af statsregnskabet afgives i august

Dette resultatmål er ikke nyt, men markerer sidste led i en særlig indsats i Rigsrevisionens strategi for 2015-2017 om, at vi afslutter revisionen af statsregnskabet så tidligt på året som muligt, så Folketinget hurtigere kan anvende revisionsresultaterne. Revisionen af statsregnskabet afreporteres til Statsrevisorerne i beretningen om revisionen af statsregnskabet. Gennem mange år har vi afgivet beretningen i november, men i de seneste år har vi fremrykket beretningen, og i 2017 regner vi med at kunne afgive beretningen til Statsrevisorerne i august.

Revisionsplanen for 2017

Rigsrevisionen udarbejder hvert år en plan for årsrevisionen og de større undersøgelser. Af forskellige årsager undergår planen i løbet af året en del ændringer. Vi modtager måske nye anmodninger om undersøgelser fra Statsrevisorerne, vores løbende revision viser resultater, som bør følges op umiddelbart, eller en forundersøgelse viser, at der ikke er grundlag for at igangsætte en planlagt større undersøgelse.

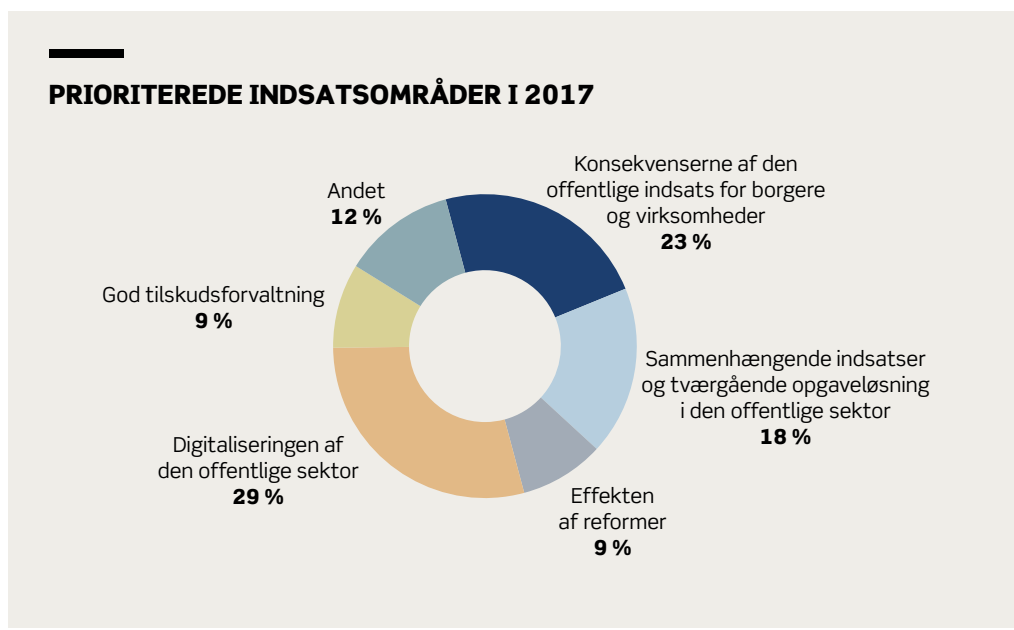
Rigsrevisionens plan for revisionen i 2017 så i januar 2017 således ud:

Årsrevision

Rigsrevisionens årsrevision tilrettelægges, så vi kan afgive en erklæring om det samlede statsregnskab og erklæringer om hvert enkelt ministeriums bidrag til statsregnskabet. Erklæringerne omfatter bevillinger vedrørende 257 statslige virksomheder.

Større undersøgelser

Vi forventer at afgive 28 beretninger til Statsrevisorerne i 2017 ud over beretningen om revisionen af statsregnskabet. Undersøgelserne forventer vi at fordele på følgende emner i overensstemmelse med vores prioriterede strategiske indsatsområder:

Medarbejderne i tal

Personale	2013	2014	2015	2016
Årsværksforbrug	261	253	254	254
Lønudgift pr. årsværk (2016-priser)	622.580 kr.	622.609 kr.	627.790 kr.	620.695 kr.
Personaleudgifternes andel af de ordinære driftsudgifter korrigeret for engangsomkostninger til renoveringsprojektet	80 %	77 %	80 %	81 %
Sygefravær pr. medarbejder i gennemsnit	6,0 dage	5,3 dage	6,7 dage	5,2 dage
Sygefravær renset for langtidssygdom	3,8 dage	3,8 dage	5,8 dage	4,1 dage
Personaleomsætning			9,8 %	12,3 %

Kønsfordeling ultimo året	2015		2016	
	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd
Medarbejdere	53 %	47 %	54 %	46 %
Ledere	46 %	54 %	48 %	52 %
Alle ansatte	52 %	48 %	53 %	47 %

Note: I antal årsværk indgår en kontorchef, som er udstationeret hos NATO i Bruxelles.

Som det fremgår af tabellen, er der ikke de store udsving i hverken årsværksforbrug eller lønomkostninger set over de seneste 3 år. Beslutningen om at opsig § 9-aftalerne pr. 1. september 2016 vil imidlertid medføre en stigning i antallet af medarbejdere, da Rigsrevisionen nu selv skal udføre det arbejde, som tidligere blev udført af de interne revisorer. Vores bevilling for 2016 og frem er derfor blevet øget med 20 årsværk. Rekrutteringen af 20 nye medarbejdere til at udføre dette arbejde gik i gang umiddelbart efter opsigelsen af aftalerne med de interne revisorer. Imidlertid har større mobilitet på arbejdsmarkedet vanskeliggjort rekrutteringen, som derfor har taget længere tid end forventet og vil strække sig ind i 2017. Vores fastholdelse af medarbejderne er også påvirket af, at efterspørgslen efter kvalificeret arbejdskraft igen er for opadgående, og i sidste halvdel af 2016 valgte flere medarbejdere end normalt at søge nye udfordringer uden for Rigsrevisionen. Årsværksforbruget i 2016 er derfor på samme niveau som i 2015.

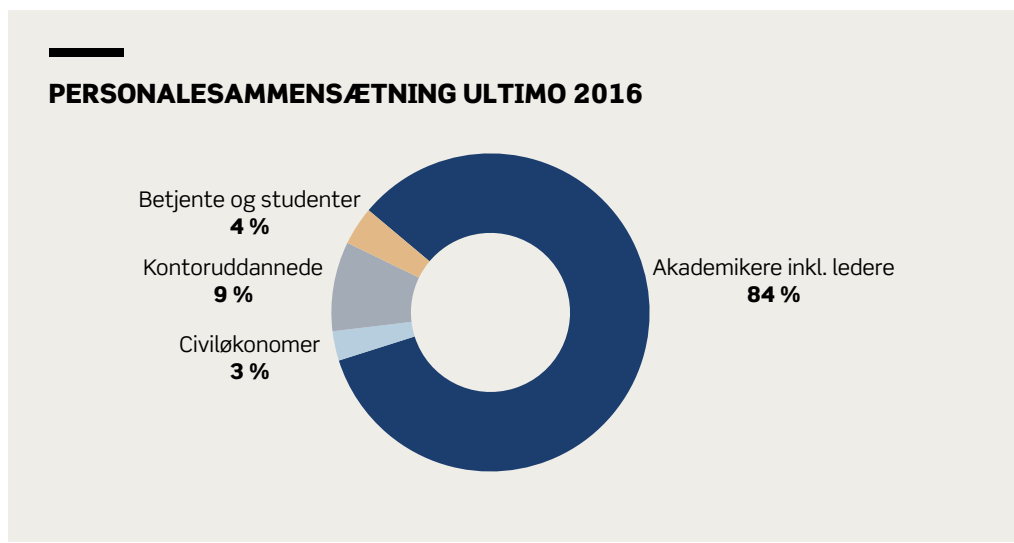
Sygefravær og personaleomsætning

Sygefraværet er faldet fra 6,7 dage i 2015 til 5,2 dage i 2016 i gennemsnit pr. medarbejder. Rigsrevisionen iværksatte en række initiativer i juni 2016 for at reducere sygefraværet og har bl.a. styrket ledelsesinformation om sygefraværets omfang og fordeling og opfølgningen på sygemeldte medarbejdere. Herudover har en trivsels- og ledermåling blandt medarbejderne givet os nyttig viden om omfanget af arbejdsrelateret sygefravær, der også har bidraget til at forbedre statistikken.

Den generelt større mobilitet på det danske arbejdsmarked afspejles også i Rigsrevisionens personaleomsætning, som er steget fra 9,8 % i 2015 til 12,3 % i 2016. Til sammenligning er personaleomsætningen i staten som helhed 13,9 % og i departementerne 19,9 %.

Personalesammensætning

Personalesammensætningen har ændret sig lidt siden 2015. Andelen af akademikere og ledere er steget fra ca. 81 % til 84 %, mens andelen af civiløkonomer er faldet med 1 procentpoint. Andelen af kontoruddannede, hvoraf størstedelen er ansat i støttefunktioner, er faldet med ca. 2 procentpoint. Ændringen i personalesammensætningen følger Rigsrevisionens strategi om at anvende et stigende antal resurser på revisionsopgaverne.

Økonomiske resultater

Rigsrevisionens samlede resultat i 2016 viser et underskud på 10,2 mio. kr. mod et overskud på 6,6 mio. kr. i 2015. Underskuddet i 2016 skyldes den planlagte renovering af kontorlokalerne i Sct. Annæ Palæ, som Rigsrevisionen har sparet op til gennem videreførelse af overskud fra tidligere år.

Underskuddet i 2016 består af et overskud på lønsumsrammen på 5,2 mio. kr. og et underskud på driften på 15,4 mio. kr. I underskuddet på driften indgår Rigsrevisionens indtægtsdækkede virksomhed, der i 2016 udviste et overskud på 0,2 mio. kr., som er genereret på baggrund af de samlede revisionsindtægter på 5,1 mio. kr.

Overskuddet på lønsumsrammen skyldes bl.a., at den øgede efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft har givet Rigsrevisionen udfordringer med at rekruttere medarbejdere til de 20 nye stillinger, som Rigsrevisionen pr. 1. september 2016 har fået bevilling til at oprette i forbindelse med opsigelsen af § 9-aftalerne. Dette indebærer, at det ikke har været muligt for os at anvende det fulde bevillingsbeløb for 2016, og vi afgiver derfor 3 mio. kr. på tillægsbevillingen for 2017. Det skal bemærkes, at vi forventer at besætte alle de bevilgede stillinger i løbet af 2017.

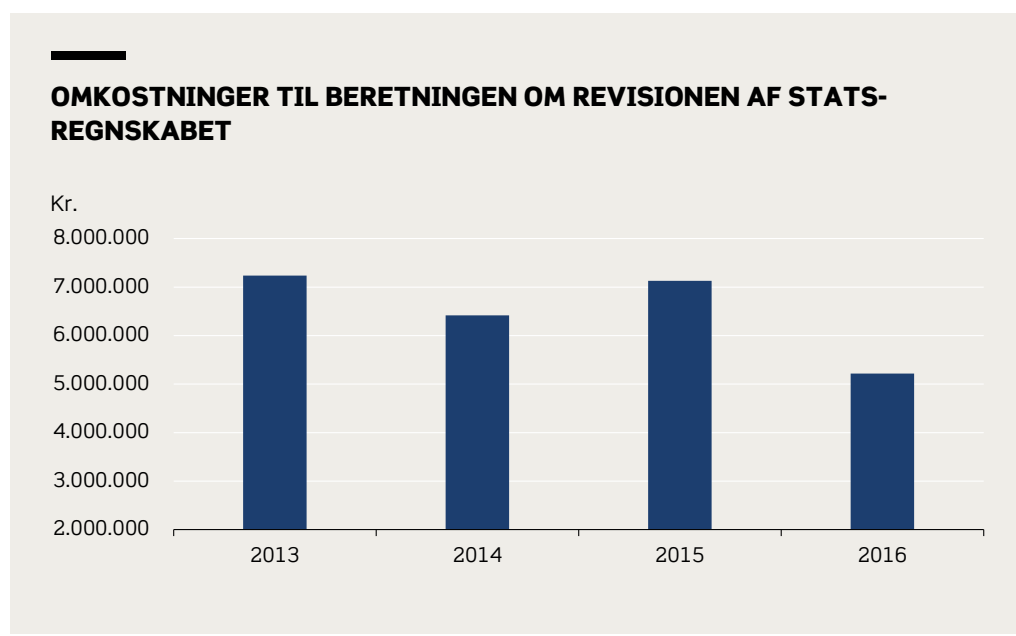
Underskuddet på driften på 15,4 mio. kr. skyldes omkostninger til renoveringen af Rigsrevisionens lokaler, som blev sat i gang i begyndelsen af 2016, og som forventes afsluttet i sommeren 2017. Omkostningerne til projektet i 2016 dækkes af det opsparede driftsoverskud på 30,3 mio. kr. fra tidligere år. Herefter videreføres 14,8 mio. kr., som skal anvendes til at dække de omkostninger, som renoveringsprojektet forventes at generere i 2017.

Rigsrevisionen har siden 2015 haft et selvstændigt regnskab for indtægtsdækket virksomhed. I 2015 viste den indtægtsdækkede virksomhed et underskud på 1,5 mio. kr., som blev vendt til et overskud på 0,2 mio. kr. i 2016. Denne positive udvikling forventes at fortsætte og føre til, at det akkumulerede underskud udlignes over de nærmeste år.

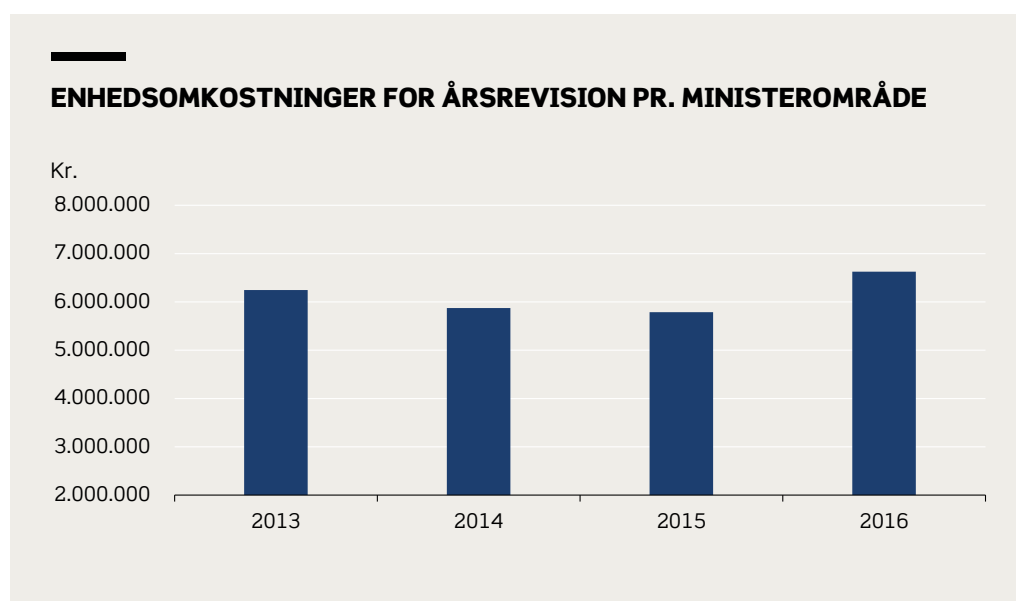
Enhedsomkostninger

For at gøre det muligt at sammenligne resultaterne for 2016 med tidligere år er de efterfølgende opgørelser af enhedsomkostninger for Rigsrevisionens produkter renset for engangsomkostninger til renoveringsprojektet.

Lønomkostningerne er fordelt på baggrund af tidsregistrering og medarbejdernes timeomkostning, som også omfatter medarbejdernes realiserede fravær i 2016. Lønomkostninger, hvor medarbejdernes timer er anvendt direkte på et produkt, fordeles først på disse produkter. Øvrige lønomkostninger fordeles herefter forholdsvist på de produkter, som de vedrører, på baggrund af de samlede, direkte fordelte omkostninger. Omkostninger vedrørende øvrig drift fordeles forholdsmæssigt på alle produkter på baggrund af de samlede, fordelte lønomkostninger. De beregnede enhedsomkostninger for tidligere år er fremskrevet til 2016-priser.

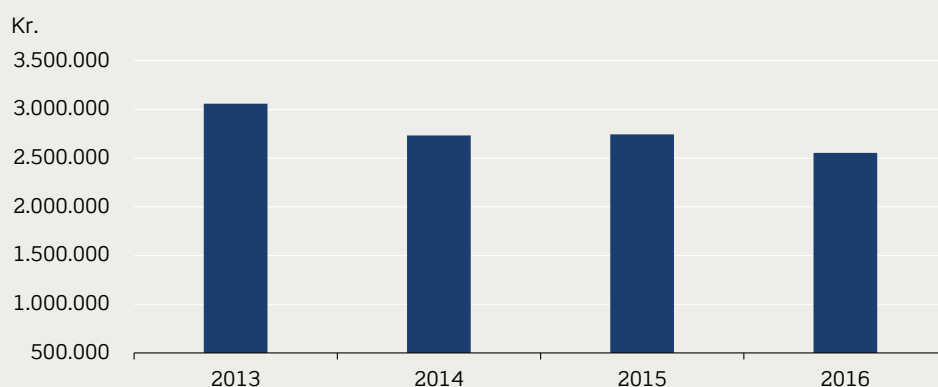

Omkostningerne til beretningen om revisionen af statsregnskabet er lavere i 2016 end i 2015. Det skyldes primært, at beretningen i 2016 kun omfattede 2 tværgående bidrag mod 3 i 2015.

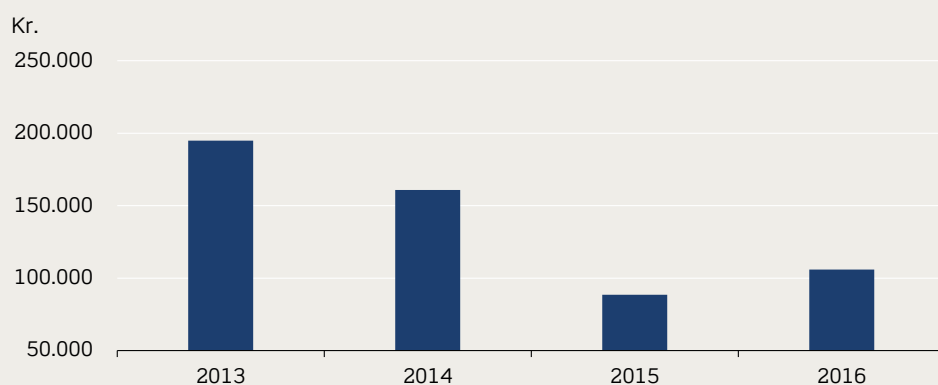
De gennemsnitlige enhedsomkostninger for årsrevision pr. ministerområde er 6,6 mio. kr. i 2016, hvilket er højere end i tidligere år. Stigningen skyldes, at statsregnskabet i 2016 omfatter 18 ministerier mod 20 i 2015. Der er således færre ministerier, men den samlede revisionsopgave er uforandret.

ENHEDSOMKOSTNINGER FOR ØVRIGE BERETNINGER

I 2016 afgav Rigsrevisionen 25 beretninger til Statsrevisorerne, hvilket er 2 færre end planlagt. De samlede omkostninger pr. beretning har været marginalt faldende siden 2013 og er i 2016 ca. 190.000 kr. lavere end i 2015.

ENHEDSOMKOSTNINGER FOR NOTATER

Enhedsomkostningerne for notater er i 2016 på ca. 100.000 kr. pr. notat. Det er lidt højere end i 2015, men lavere end i 2013 og 2014. Antallet af notater varierer meget mellem årene. Det skyldes, at størstedelen af notaterne er opfølgning på tidligere beretningsager og kun udarbejdes, hvis der er sket afgørende nyt i en sag, eller en sag kan afsluttes.

Årsregnskab og revision

RIGSREVISIONENS ÅRSREGNSKAB FOR 2016

RESULTATOPGØRELSE

(1.000 kr.)	Note	Regnskabsåret 2015	Ikke-revideret budget 2016	Regnskabsåret 2016	Ikke-revideret budget 2017
OMKOSTNINGSREGNSKAB:					
Ordinære driftsindtægter:					
Indtægtsført nettobevilling		202.100	203.500	207.300	214.600
Indtægter ved revision	4	4.288	5.800	5.052	5.300
Ordinære driftsindtægter i alt		206.388	209.300	212.352	219.900
Ordinære driftsomkostninger:					
Husleje		14.712	15.200	14.397	14.800
<i>Personaleomkostninger:</i>					
Lønninger		131.179		132.917	
Pensionsbidrag	10	21.939		22.077	
Lønrefusion		÷2.176		÷1.969	
Andre personaleomkostninger		3.039		941	
Personaleomkostninger i alt	7	153.980	155.600	153.965	166.200
Andre ordinære driftsomkostninger		24.450	43.600	47.302	44.900
Afskrivninger	2/3	381	100	504	800
Lønninger uden for lønsumsloft	4	4.370	4.000	3.691	3.700
Andre ordinære driftsomkostninger	4	1.385	1.300	1.170	1.200
Ordinære driftsomkostninger i alt		199.278	219.800	221.029	231.600
Resultat af ordinær drift		7.110	÷10.500	÷8.677	÷11.700
Interne statslige overførselsudgifter		473	1.470	1.458	1.200
Finansielle omkostninger		19	30	56	100
Årets nettoresultat efter omkostningsprincipper		6.618	÷12.000	÷10.191	÷13.000
Resultatdisponering:					
Årets overskud/underskud		6.618	÷12.000	÷10.191	÷13.000
Akkumuleret overskud	8	31.887	19.887	21.696	8.696
RIGSREVISIONENS PENSIONSREGNSKAB:					
Nettobevilling		6.400	6.800	6.800	6.900
Indtægter (tjenestemandspensionsbidrag)	10	2.114	2.200	2.102	2.200
Udgifter (pensioner m.m.)		8.528	9.000	8.394	9.100
Rigsrevisionens pensionsregnskab i alt		6.414	6.800	6.292	6.900
Årets nettoresultat efter udgiftsbaseret regnskab		÷14	0	508	0

BALANCE

(1.000 kr.)	Note	31. december 2015	31. december 2016
AKTIVER:			
Anlægsaktiver:			
<i>Immaterielle anlægsaktiver:</i>			
Færdiggjorte udviklingsprojekter		0	0
Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.		0	0
Immaterielle anlægsaktiver i alt	2	0	0
<i>Materielle anlægsaktiver:</i>			
Indretning af lejede lokaler		0	1.082
Inventar og it-udstyr		744	3.011
Materielle anlægsaktiver i alt	3	744	4.094
<i>Finansielle anlægsaktiver:</i>			
Statsforskrivning	9	3.378	3.378
Anlægsaktiver i alt		4.122	7.472
Omsætningsaktiver:			
Tilgodehavender (inkl. forudbetalte og skyldige lønninger)		2.747	5.485
Tilgodehavender, Rigsrevisionens pensionsregnskab (inkl. forudbetalte pensioner)		662	0
<i>Likvide beholdninger:</i>			
Uforrentet konto		34.634	39.129
Finansieringskonto		35.806	25.456
Likvide beholdninger i alt		70.440	64.585
Omsætningsaktiver i alt		73.849	70.070
Aktiver i alt		77.971	77.542
PASSIVER:			
Egenkapital:			
Reguleret egenkapital (startkapital)	9	3.378	3.378
Overført overskud		31.887	21.696
Egenkapital, pensioner		÷165	÷153
Egenkapital i alt		35.100	24.921
Hensatte forpligtelser	5	5.557	2.602
Langfristede gældsforpligtelser:			
Langfristet gæld	6	169	2.530
Langfristede gældsforpligtelser i alt		169	2.530
Kortfristede gældsforpligtelser:			
Leverandører af varer og tjenesteydelser		8.226	12.714
Anden kortfristet gæld		2.500	9.183
Anden kortfristet gæld, Rigsrevisionens pensionsregnskab		827	153
Skyldige feriepenge og skyldigt overarbejde mv.		25.592	25.439
Kortfristede gældsforpligtelser i alt		37.145	47.489
Passiver i alt		77.971	77.542
Anvendt regnskabspraksis	1		
Pensionsforpligtelser	10		

Noter til årsregnskabet

Note 1. Anvendt regnskabspraksis

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med de regnskabsbestemmelser, der gælder for Rigsrevisionen. Regnskabet for Rigsrevisionen (driftsbevilling) er omkostningsbaseret, mens Rigsrevisionens pensionsregnskab (anden bevilling) er udgiftsbaseret med en vis periodisering. Den anvendte praksis følger principperne for tilsvarende statslige bevillinger.

Den anvendte regnskabspraksis er den samme som sidste år.

Regnskabsperioden er finansåret. Udgangspunktet for resultatopgørelsen for Rigsrevisionen er, at indtægter resultatføres på det tidspunkt, de optjenes, og omkostninger resultatføres på det tidspunkt, de forbruges. Forbrugsprincippet er dog kombineret med retserhvervelsesprincippet, når der er tale om varer, som ikke lagerføres, og driftsmateriel, som ikke aktiveres. I balancen vises en opgørelse af Rigsrevisionens samlede aktiver og passiver.

Omkostningerne periodiseres herefter som følger:

- Lønsumsudgifter resultatføres løbende, i takt med at arbejdet udføres.
- Hensættelser til ferie og optjent overarbejde resultatføres én gang årligt.
- Varer og tjenesteydelser, hvor forbrug sker i samme finansår inden for 12 måneder fra levering eller arbejdets udførelse, resultatføres ved levering eller ved arbejdets udførelse.
- Materielle og immaterielle aktiver afskrives over den forventede levetid, som afhængigt af aktivet er 3-10 år. Kun aktiver over 50.000 kr. aktiveres.
- For forpligtelser, der ikke vedrører levering af varer og tjenesteydelser, registreres en hensættelse eller en kortfristet gældspost, når en forpligtende begivenhed er indtruffet, og forpligtelsen er sandsynlig og kan opgøres.

Indtægter resultatføres, når en levering af tjenesteydelser har fundet sted, og der er erhvervet en juridisk ret til at modtage betaling.

Hensatte forpligtelser vedrører istandsættelse af lejede lokaler, som efter kontrakten skal afleveres i vedligeholdt stand ved en eventuel opsigelse, og forventede udgifter til fratrædelsesaftaler, der er indgået i regnskabsåret med faktisk fratrædelse i et efterfølgende år.

Løbende aktuelle pensionsudbetalinger til tjenestemænd udgiftsføres på resultatopgørelsen for Rigsrevisionens pensionsregnskab. Der foretages ikke hensættelser til fremtidige udbetalinger af pensionsydelse på balancen. Dog belastes lønsummen for Rigsrevisionen med omkostninger svarende til et teknisk pensionsbidrag.

Det løbende tekniske pensionsbidrag udgør 15 % af den pensionsgivende løn. For stillinger, som er nybesat efter 1. august 2005 eller senere, er satsen 20,3 % af den pensionsgivende løn. Pensionsbidraget udgjorde 2,1 mio. kr. i 2016 (2,1 mio. kr. i 2015).

Rigsrevisionen anvender data fra Navision Stat/SKS ved udarbejdelsen af det aflagte finansielle regnskab.

Der kan i regnskabsopstillingerne være enkelte afrundingsdifferencer.

Note 2. Immaterielle anlægsaktiver

(1.000 kr.)	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	Immaterielle anlægsaktiver i alt
Kostpris, primo	511	511
Årets tilgang	0	0
Årets afgang	÷511	÷511
Kostpris pr. 31. december 2016	0	0
Akkumulerede afskrivninger pr. 31. december 2016	0	0
Regnskabsmæssig værdi pr. 31. december 2016	0	0
Årets afskrivninger	0	0

Rigsrevisionens immaterielle anlægsaktiver udgøres primært af licenser.

Note 3. Materielle anlægsaktiver

(1.000 kr.)	Indretning af lejede lokaler	Inventar og it-udstyr	Materielle anlægsaktiver i alt
Kostpris, primo	4.315	3.962	8.277
Årets tilgang	1.095	2.758	3.853
Årets afgang	÷284	÷440	÷725
Kostpris pr. 31. december 2016	5.126	6.279	11.405
Akkumulerede afskrivninger pr. 31. december 2016	÷4.043	÷3.268	÷7.311
Regnskabsmæssig værdi pr. 31. december 2016	1.082	3.011	4.094
Årets afskrivninger	÷13	÷491	÷504

Rigsrevisionens materielle anlægsaktiver udgøres primært af it-materiel.

Anlægsaktiverne vedrørende indretning af lejede lokaler er installationer, som Rigsrevisionen har bekostet, i Sct. Annæ Palæ, hvor Rigsrevisionen bor til leje.

Note 4. Indtægtsdækket virksomhed

(1.000 kr.)	Forbrug 2016	Bevilling 2016	Årets afvigelse 2016	Primo 2016	Akkumuleret resultat i alt
Lønninger uden for lønsumsloft	3.691	3.000	÷691	÷1.370	÷2.061
Andre ordinære driftsomkostninger	1.170	1.000	÷170	÷385	÷555
Udgifter	4.861	4.000	÷861	÷1.755	÷2.616
Indtægter ved revision	÷5.052	÷4.000	1.052	288	1.340
I alt	191	0	191	÷1.467	÷1.277

Årets resultat er et overskud på 191 t.kr. Det akkumulerede underskud er herefter på 1.277 t.kr. Underskuddet indgår i det samlede resultat for hovedkonto 03.31.11. Rigsrevisionen. Underskuddet forventes udlignet inden for de nærmeste år.

Note 5. Hensatte forpligtelser

Rigsrevisionen har i regnskabet ultimo 2015 hensat 2,6 mio. kr. til reetablering af lejede lokaler ved en eventuel aflevering til Bygningsstyrelsen. Rigsrevisionen er i gang med et renoveringsprojekt. Ultimo 2016 har Rigsrevisionen renoveret 55 % af det lejede areal. Disse 55 % anses nu for at være i så god stand, at de vil kunne afleveres uden yderligere omkostninger. Der skal herefter hensættes til reetablering af 45 % af arealet inkl. 4. sal, som ikke skal renoveres, men afleveres, når renoveringsprojektet er overstået. Ultimo 2016 er hensættelsen herefter på i alt 1,2 mio. kr.

Rigsrevisionen har yderligere hensat forventede udgifter til fratrædelsesaftaler. Hensættelsen vedrører fratrædelsesaftaler med fritstillede medarbejdere, der er indgået i 2016 med udbetaling i 2017. Fratrædelseerne er i 2016 resultatført på lønkontoen og modposteret på hensættelseskontoen. Ultimo 2016 er hensættelsen hertil på i alt 1,4 mio. kr.

Note 6. Opfølgning på likviditetsordningen hen over året

Rigsrevisionen har månedsvist afskrevet anlægsaktiver og foretaget de deraf følgende likviditetsmæssige omflytninger på de tilhørende SKB-bankkonti. Afskrivning og anskaffelse af anlægsaktiver for december er likviditetsmæssigt omflyttet på SKB-bankkontoen "Langfristet gæld" i januar 2017. Rigsrevisionen har som forudsat i likviditetsordningen reguleret den uforrentede SKB-bankkonto i februar 2017, så saldoen modsvarer de opgjorte nettoforpligtelser (hensatte forpligtelser, omsætningsaktiver, kortfristede gældsforpligtelser og overført overskud) pr. 31. december 2016.

UDNYTTELSE AF LÅNERAMMEN

(1.000 kr.)	Regnskabsåret 2016
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver	4.094
Låneramme	7.500
Udnyttelsesgrad	54,6 %

Note 7. Opfølgning på lønsumsloft

(1.000 kr.)	Akkumuleret opsparing primo 2016	Regnskabsåret 2016	Akkumuleret opsparing ultimo 2016
	Overført godkendelse fra Folketinget		
Lønsumsloft		159.200	
Lønforbrug		153.965	
Forskel	1.636	5.235	6.871

Rigsrevisionen er i lighed med statsinstitutioner bundet af et lønsumsloft. Rigsrevisionens personaleomkostninger skal holde sig inden for den ramme, der er udmeldt på finansloven og tillægsbevillingen for 2016. Rigsrevisionen kan dog overskride rammen med et beløb, der efter godkendelse fra Folketinget er overført fra tidligere år, hvor Rigsrevisionen ikke har udnyttet lønsumsbevillingen fuldt ud.

Rigsrevisionen har i 2016 et mindreforbrug på lønsumsrammen på 5,2 mio. kr., der tillægges det videreførte overskud fra tidligere år. Rigsrevisionen har herefter et akkumuleret overskud til fremtidige overskridelser af lønsumsloftet på 6,9 mio. kr.

Note 8. Bevillingsregnskabet

(Mio. kr.)	Regnskabsåret 2015	Ikke-revideret budget 2016	Regnskabsåret 2016	Forskel 2016	Ikke-revideret budget 2017	FL/TB 2017
Nettoudgiftsbevilling	202,1	203,5	207,3	3,8	214,6	214,6
Indtægter	4,3	5,8	5,1	÷0,7	5,3	4,8
Udgifter	199,8	221,3	222,5	÷1,2	232,9	219,4
Årets resultat	6,6	÷12,0	÷10,2	1,8	÷13,0	0,0
<i>Opgørelse af akkumuleret resultat:</i>						
Akkumuleret overskud primo 2016			31,9			
Årets resultat			÷10,2			
Akkumuleret overskud til videreførelse ultimo dette år			21,7			

Rigsrevisionen har i 2016 et underskud på 10,2 mio. kr. Underskuddet fratrækkes det videreførte overskud fra tidligere år. Rigsrevisionen har et mindreforbrug på lønsumsrammen på 5,2 mio. kr. og et planlagt merforbrug på øvrig drift på 15,4 mio. kr.

Beslutningen om at opsigte § 9-aftalerne pr. 1. september 2016 udløste en ekstrabevilling på 20 årsværk for 2016 og frem. Rekrutteringen af 20 nye medarbejdere til at varetage de opgaver, som tidligere blev udført af departementernes interne revisorer, har imidlertid vist sig at tage længere tid end forventet. Rigsrevisionen anvendte derfor ikke den fulde bevilling for 2016 og afgiver således 3 mio. kr. på tillægsbevillingen for 2017.

Rigsrevisionens tillægsbevilling for 2017 er herudover påvirket af en justering i forbindelse med bortfald af en forventet huslejesbesparelse, som på foranledning af Bygningsstyrelsen blev indarbejdet i finansloven for 2017. Der var imidlertid en fejl i Bygningsstyrelsens beregning, som indebærer, at Rigsrevisionens husleje alligevel ikke bliver reduceret. Tillægsbevillingen for 2017 er derfor blevet forøget med 0,4 mio. kr.

Rigsrevisionen forventer på baggrund af de budgetterede aktiviteter i 2017 et planlagt merforbrug på 13 mio. kr. til den igangværende renovering af Rigsrevisionens lokaler, der forventes afsluttet i løbet af sommeren 2017. Merforbruget fratrækkes det videreførte overskud på øvrig drift fra tidligere år.

Note 9. Statsforskrivning og reguleret egenkapital (startkapital)

Den regulerede egenkapital (startkapital) er den kapital, som staten har skudt ind i Rigsrevisionen. Modposten på balancen til den regulerede egenkapital er en statsforskrivning. Værdien af den regulerede egenkapital og dermed også statsforskrivningen svarer til udsvingsgrænsen for Rigsrevisionens akkumulerede underskud. Statsforskrivningen er oprindeligt beregnet som 2 % af bruttoudgiften for 2006.

Note 10. Pensionsforpligtelser

(Mio. kr.)	Pr. 31. december 2015	Pr. 31. december 2016
Pensionsforpligtelser	203,8	203,1

Rigsrevisionens samlede kapitalværdi af de optjente pensionsforpligtelser til nuværende tjenestemænd og til tjenestemandspensionister udgjorde 203,1 mio. kr. pr. 31. december 2016. Pr. 31. december 2015 udgjorde pensionsforpligtelserne 203,8 mio. kr. Rigsrevisionen har fået beregnet, at den aktuariemæssige årlige tilvækst i værdien af den optjente pension for de tjenestegørende og opsatte tjenestemænd udgør 2 mio. kr. (niveau 31. december 2016).

Der er i modellen taget højde for tilbagetrækningsreformen og den dermed forbundne senere tilbagetrækningsalder. Det er forudsat, at pensionsalderen er 3 år før folkepensionsalderen i henhold til lov om social pension. Derudover er der taget højde for reglerne for fradrag i pensionen ved pensionering før folkepensionsalderen, idet det dels afhænger af, om man er født før eller efter den 1. januar 1959, dels om man er ansat før eller efter den 1. januar 2007. Den årlige tilvækst svarer til en gennemsnitlig bidragsprocent af den pensionsgivende løn på 32,3 %. I den gennemsnitlige bidragsprocent er den årlige tilvækst og lønningerne vægtes i forhold til den forventede periode, hvori tilvæksten sker. Der er i beregningen anvendt en realrente på 2 % p.a. Forpligtelserne er opgjort med levetidsforudsætninger svarende til befolkningens, og hvor også den forventede levetidsforbedring er indregnet. De forventede levetidsforudsætninger er i overensstemmelse med Finanstilsynets levetidsmodel, som tager højde for den fremtidige forøgelse af middellevetiden. Der tages hensyn til køn og alder. Modellen er en branchekonform aktuariemæssig levetidsmodel beregnet af Finanstilsynet på baggrund af observerede data. De øvrige elementer i beregningerne og kapitaliseringsprincippet er taget fra G82-grundlaget.

LEDELSESPÅTEGNING

Rigsrevisionens ledelse har dags dato aflagt årsrapport med årsregnskab for 2016 for hovedkonto 03.31.11. Rigsrevisionen og underkonto 03.41.01.60. Rigsrevisionens pensioner. Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med de regnskabsbestemmelser, der gælder for Rigsrevisionen, og indgår som en integreret del af Folketingets årsregnskab.

Det tilkendegives hermed:

- at årsrapporten er rigtig, dvs. ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis
- at der er etableret forretningsgange, som sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler, der er aflagt regnskab for.

København, den 7. april 2017

Lone Strøm
Rigsrevisor

Nanna Henning
Afdelingschef

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til Folketingets Præsidium

Revisionspåtegning på årsregnskabet

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med de regnskabsbestemmelser, der gælder for Rigsrevisionen, og indgår som en integreret del af Folketingets årsregnskab.

Vi har revideret årsregnskabet for Rigsrevisionen for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, s. 22-29, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet"). Årsregnskabet aflægges efter de regnskabsbestemmelser, der gælder for Rigsrevisionen, og indgår som en integreret del af Folketingets årsregnskab.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsetik, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i den af Folketingets Præsidium fastsatte revisionsinstruks for Folketingets revisor. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit om revisors ansvar for revisionen af regnskabet. Vi er uafhængige af Folketinget i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Uden at det har påvirket vores konklusion, skal vi henlede opmærksomheden på, at Rigsrevisionen som sammenligningstal i resultatopgørelsen og i note 8 for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 har medtaget det godkendte resultatbudget for 2016. Disse sammenligningstal har, som det også fremgår af årsregnskabet, ikke være underlagt revision.

Udtalelse om årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, s. 1-21. Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke årsrapporten, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om årsrapporten.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse årsrapporten og i den forbindelse overveje, om årsrapporten er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om årsrapporten indeholder krævede oplysninger i henhold til de for Rigsrevisionen gældende regnskabsbestemmelser.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at årsrapporten er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med de for Rigsrevisionen gældende regnskabsbestemmelser. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i årsrapporten.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, som i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med de regnskabsbestemmelser, der gælder for Rigsrevisionen, og som indgår som en integreret del af Folketingets årsregnskab. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Rigsrevisionens evne til at fortsætte driften, oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, og at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at indstille aktiviteten eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, at regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionssskik, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i den af Folketingets Præsidium fastsatte revisionsinstruks for Folketingets revisor, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionssskik, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i den af Folketingets Præsidium fastsatte revisionsinstruks for Folketingets revisor, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandling som reaktion på disse risici og opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Rigsrevisionens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, og om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, og om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om Rigsrevisionens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at Rigsrevisionen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder oplysningerne i noterne, og om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med de for Rigsrevisionen gældende regnskabsbestemmelser.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i den interne kontrol, som vi identificerer under revisionen.

ERKLÆRING I HENHOLD TIL ANDEN LOVGIVNING OG ØVRIG REGULERING

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de tilhørende institutioner, der er omfattet af regnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de tilhørende institutioner, der er omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

København, den 7. april 2017

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Jens Otto Damgaard
Statsautoriseret revisor

Jesper Randall Petersen
Statsautoriseret revisor

BILAG 1. BERETNINGER AFGIVET TIL STATSREVISORERNE I 2016

Beretning om besparelspotentialet ved obligatorisk Digital Post på ca. 1 mia. kr. om året

Januar 2016

Beretning om indkøb på Kulturministeriets område

Januar 2016

Beretning om voksenuddannelsescentrenes administrations- og lønudgifter

Februar 2016

Beretning om Statsforvaltningens tilsyn med kommunerne

Februar 2016

Beretning om SKATs forvaltning af og Skatteministeriets tilsyn med refusion af udbytteskat

Februar 2016

Beretning om Beskæftigelsesministeriets implementering af reformer

Marts 2016

Beretning om regionernes styring af ambulans behandling af voksne patienter med psykiske lidelser

Marts 2016

Beretning om Transport- og Bygningsministeriets deltagelse i anlægget af Aarhus Letbane

April 2016

Beretning om Miljø- og Fødevareministeriets forvaltning af biodiversitet i statsskovene

Maj 2016

Beretning om tilskudsforvaltningen i landbrugets fonde

Maj 2016

Beretning om energibesparelser i staten

Juni 2016

Beretning om Kulturministeriets forvaltning af udvalgte udlodningspuljer

Juni 2016

Beretning om lønforhold i selvstændige offentlige virksomheder

August 2016

Beretning om gener for trafikanter ved udvidelser af motorveje

August 2016

Beretning om indsatsen over for anbragte børn

August 2016

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2015

September 2016

Beretning om Forsvarsministeriets effektiviseringer

September 2016

Beretning om undervisningen på professionshøjskolerne

Oktober 2016

Beretning om TV 2-regionernes virksomhed

Oktober 2016

Beretning om styring af it-sikkerhed hos it-leverandører

November 2016

Beretning om indsatsen over for patienter med hjerneskade

November 2016

Beretning om hospitalslæger bibeskæftigelse

November 2016

Beretning om statens udbud af it-drift og -vedligeholdelse

December 2016

Beretning om SKATs kontrol med udbetaling af negativ moms

December 2016

Beretning om Skatteankestyrelsens sagsbehandlingstider og produktivitet

December 2016

Rigsrevisionens beretninger, et resumé af dem og Statsrevisorernes bemærkninger kan læses på www.rigsrevisionen.dk.